

KATEDRA ZA PRAVNU HISTORIJU I KOMPARATIVNO PRAVO

RECEPCIJA PRAVA U JUGOISTOČNOJ EVROPI

Prof. dr. Mehmed Bečić

Viši asst. mr. Tahir Herenda, LL.M

Sarajevo, 28. februar 2025. godine

IZVEDBENI PLAN NASTAVE (REDOVNI STUDIJ)

akademska 2024/25. godina

Datum, satnica i mjesto	TEMATSKA OBLAST/NASTAVNA AKTIVNOST
12.03.2025. 13.00-17.00 Seminar za pravnu historiju	Uvodna predavanja Upoznavanje sa sadržajem predmeta, literaturom, ciljevima, sadržajem i metodama realizacije nastave te načina i kriterija praćenja znanja i provjere znanja Podjela zadataka Pregled literature Uvodno predavanje o fenomenu recepcije prava u državama jugoistočne Evrope
19.03.2025. 13.00-17.00 Seminar za PH	Recepcija prava: pojam, podjela, historija i teorijski okviri Upotreba teorija o recepciji prava u proučavanju pravnih reformi i razvoja prava
09.04.2025. 13.00-17.00 Online - Ms Teams	Recepcija prava u jugoistočnoj Evropi: primjeri iz perioda tanzimata (trgovačko pravo, krivično pravo, ustav)
16.04.2025. 13.00-17.30 Seminar za PH	Priprema za test – rekapitulacija gradiva i upute Semestralni test (Prva provjera znanja)
07.05.2025. 13.00-17.00 Online - Ms Teams	Odbrane seminara/samostalnih istraživačkih radova Diskusija
14.05.2025. 13.00-17.00 Online – Ms Teams	Recepcija prava u jugoistočnoj Evropi: slučaj Bosne i Hercegovine (građansko i krivično pravo) Recepcija prava u jugoistočnoj Evropi: slučaj Srbije i Rumunije (građansko pravo i ustavi)
23.05.2025. 13.00-17.30 Seminar za PH	Recepcija prava u jugoistočnoj Evropi: slučaj Bugarske i Grčke (građansko pravo i ustavi)

IZVEDBENI PLAN NASTAVE ZA VJEŽBE (REDOVNI STUDIJ)

akademska 2024/25. godina

Datum, satnica i mjesto	TEMATSKA OBLAST/NASTAVNA AKTIVNOST
21.03.2025. 13:00 – 17:00 Sala PDS	Metodologija izrade samostalnog istraživačkog rada Individualni razgovori sa studentima o iskustvu pisanja rada
18.04.2025. 13.00-17.00 Sala PDS	Migracija ustavnih ideja: Sloboda izražavanja u post-komunističkoj Evropi
09.05.2025. 13.00-17.00 Sala PDS	Modeli recepcije ustavnog prava: primjer Bugarske
23.05.2025. 13.00-16.00 Sala PDS	Modeli recepcije ustavnog prava: primjer Rumunije

IZVEDBENI PLAN NASTAVE (VANREDNI STUDIJ)

akademska 2024/25. godina

Datum, satnica i mjesto	TEMATSKA OBLAST/NASTAVNA AKTIVNOST
12.03.2025. 17.00-19.30 Seminar za PH	Uvodna predavanja Upoznavanje sa sadržajem predmeta, literaturom, ciljevima, sadržajem i metodama realizacije nastave te načina i kriterija praćenja znanja i provjere znanja Podjela zadataka Pregled literature Uvodno predavanje o fenomenu recepcije prava u državama jugoistočne Evrope Recepcija prava: pojam, podjela, historija i teorijski okviri Upotreba teorija o recepciji prava u proučavanju pravnih reformi i razvoja prava
16.04.2025. 17.30-20.15 Seminar za pravnu historiju	Recepcija prava u okviru tanzimata – pregled Priprema za test – rekapitulacija gradiva i upute Semestralni test (Prva provjera znanja)
14.05.2025. 17.00-20.15 Online – Ms Teams	Recepcija prava u jugoistočnoj Evropi (pregled): BiH, Srbija, Bugarska i Grčka Odbrane seminara Priprema za test/završni ispit

IZVEDBENI PLAN NASTAVE ZA VJEŽBE (VANREDNI STUDIJ)

akademska 2024/25. godina

Datum, satnica i mjesto	TEMATSKA OBLAST/NASTAVNA AKTIVNOST
21.03.2025. 17.00 – 19.30 Seminar za PH	Modeli recepcije ustavnog prava: primjer Bugarske
09.05.2025. 17.00-18.30 Seminar za PH	Modeli recepcije ustavnog prava: primjer Rumunije

OPIS PREDMETA

Cilj predmeta	Pravo se u velikoj mjeri stvara recepcijom (pravnim pozajmljivanjem/pravnom transplantacijom). Ovaj fenomen dugo vremena je u fokusu domaće i strane pravne nauke, a s njim se često susreću i pravnici u pravnoj praksi, pravosuđu i zakonodavstvu. Recepcija prava korištena je kao model u stvaranju modernih pravnih sistema na području Jugoistočne Evrope u XIX i XX stoljeću, a i danas je jedan od osnovnih zakonodavnih instrumenata u procesu pravne reforme u skoro svim oblastima. Predmetom Recepcija prava u Jugoistočnoj Evropi nastoji se studentima II ciklusa studija objasniti proces nastanka modernih pravnih sistema zemalja Jugoistočne Evrope u XIX i XX stoljeću. Pri tome se fokus stavlja na interdisciplinarnu i komparativnu obradu fenomena recepcije prava u Bosni i Hercegovini i zemljama regije.
Okvirni sadržaj predmeta	- Uvod: Razvoj ideja o recepciji prava u zapadnoj pravnoj misli - Uvod: Zakonitosti recepcije/transplantacije prava u modernoj pravnoj teoriji - Transformacija pravne kulture u Jugoistočnoj Evropi u XIX i XX stoljeću kao preduslov pravne reforme i recepcije - Modeli i historijski/društveno-politički konteksti recepcije prava u Jugoistočnoj Evropi u XIX i XX stoljeću - Recepcija ustavnih modela - Recepcija građanskog prava - Recepcija krivičnog prava - Pogled na proces recepcije prava postsocijalističkih država u tranziciji - Recepcija prava u kontekstu evropskih integracija <i>U prvoj sedmici realizacije nastave predmetni nastavnik je obavezan upoznati studente sa izvedbenim planom rada na predmetu.</i>

Ishodi učenja na razini predmeta	Nakon uspješno savladanog predmeta, student će: a) znanje: - Dobiti jasnu sliku o nastanku pravnih sistema jugoistočne Evrope u historijskoj i komparativnoj dimenziji; - Usvojiti načela i pravila recepcije prava kao sredstvu pravnog razvitka i pravne reforme; b) vještine: - Biti u stanju da tumači proces recepcije prava u kontekstu reforme i transformacije prava u jugoistočnoj Evropi; c) kompetencije: - Biti osposobljen za samostalno komparativnu, historijsku i normativnu analizu procesa reforme prava u zemljama Jugoistočne Evrope;
Način izvođenja nastave	Nastavni proces realizira se u okviru predavanja, koja su interaktivnog karaktera. Predavanja uključuju aktivno učešće studenata u nastavi, i to u vidu diskusija i obavljanja istraživačkih zadataka, projekata i prezentacija.

LITERATURA I NAČIN EVALUACIJE ZNANJA (FORMA I KONCEPT ISPITA)

	Obavezna - I TEST: - Mehmed Bečić, „Između Orijenta i Okcidenta: Recepcija Općeg građanskog zakonika u Bosni i Hercegovini“, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet, Sarajevo, 2022., str. 1-43. - Mehmed Bečić, „Kontinuitet naučnih debata o pravnim transplantima u zapadnoj pravnoj misli“, Harmonius – Journal of Legal and Social Studies in South East Europe, 2019, str. 19-50.
	Obavezna - II TEST: - Mehmed Bečić, „Između Orijenta i Okcidenta: Recepcija Općeg građanskog zakonika u Bosni i Hercegovini“, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet, Sarajevo, 2022. str. 43-166. - Mehmed Bečić, „Recepcija krivičnog prava u Bosni i Hercegovini u drugoj polovini XIX stoljeća“, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, LIX-2016, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2016., 219-224. - Avi Rubin, „Legal borrowing and its impact on Ottoman legal culture in the late nineteenth century“, Continuity and Change 22, Cambridge University Press, 2007, 279-303. - Gulnihal Bozkort, „The Reception of Western European Law in Turkey (From the Tanzimat to the Turkish Republic, 1839-1939)“, Der Islam, Vol. 75, 1998, str. 283-295. - Sima Avramović, „Srpski građanski zakonik (1844) i pravni transplant – kopija austrijskog uzora ili više od toga“, u: Srpski građanski zakonik – 170 godina, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, 2014., str. 13-46. - Martin Belov, "The Idea of Europe as a Factor in the Building of the Bulgarian Legal identity," Romanian Journal of Comparative Law, 8, No. 1, 2017, str. 39-61 - Aristides N. Hatzis, „The Short-Lived Influence of the Napoleonic Civil Code in 19th Century Greece“, European Journal of Law and Economics, 14, 2002, str. 253–263. - Manuel Gutan, „Building the Romanian Modern Law - Why Is It Based on Legal Transplant“, Supplement 2005 Acta Universitatis Lucian Blaga, 2005, str. 130-143. - Izabrani tekstovi i materijali koji se postavljaju na web stranicu Pravnog fakulteta.
	Dopunska - Alan Watson, Pravni transplant: pristup uporednom pravu, drugo izdanje, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, 2010. (odlomci iz navedene knjige) (ili alternativno, engleska verzija knjige: Alan Watson, Legal transplants: An Approach to Comparative Law, Scottish Academic Press, 1974; University Press of Virginia, 1974.

- Thomas Simon (Hg.), Konflikt und Koexistenz. Die Rechtsordnungen Südosteuropas im 19. und 20. Jahrhundert, Band II, Serbien, Bosnien-Herzegowina, Albanien, Vittorio Klostermann, 2017.
- Michael Stolleis, „Transfer normativer Ordnungen – Baumaterial für junge Nationalstaaten“, Rechtsgeschichte, Zeitschrift des MaxPlanck-Instituts für europäische Rechtsgeschichte, 20, 2012, 72- 84. (Online slobodno dostupno).
- Zoran Pokrovac (Hg.), Rechtsprechung in Osteuropa, Studien zur europäischen Rechtsgeschichte 275, 1 und 2, Rechtskulturen des modernen Osteuropa. Traditionen und Transfers 6, 1 und 2, Frankfurt am Main: Klostermann 2012.
- Zoran Pokrovac (Hg.), Juristenausbildung in Osteuropa bis zum Ersten Weltkrieg, Studien zur europäischen Rechtsgeschichte 225, Rechtskulturen des modernen Osteuropa. Traditionen und Transfers 3, Frankfurt am Main, Klostermann, 2007.
- Zoran Pokrovac (Hg.), Rechtswissenschaft in Osteuropa, Studien zum 19. und frühen 20. Jahrhundert, Studien zur europäischen Rechtsgeschichte 248, Rechtskulturen des modernen Osteuropa. Traditionen und Transfers 5, Frankfurt am Main: Klostermann 2010.

Vrednovanje znanja vrši se kontinuiranim praćenjem i ocjenjivanjem rada studenata tokom semestra. Studenti tokom semestra mogu osvojiti 50 bodova i na završnim ispitu 50 bodova.

Elementi praćenja i provjeravanja	opterećenje u ECTS	udio (%) u ocjeni
Parcijalni ispit	3	30%
Samostalni istraživački rad	2	20%
Završna evaluacija znanja	5	50%
Ukupno	10	100%

Način oblikovanja konačne ocjene:

U oblikovanju konačne ocjene uzimaju se u obzir utvrđeni elementi praćenja i provjeravanja rada studenata: prvi parcijalni ispit, samostalni istraživački rad – esej i završni ispit.

- **Parcijalni ispit je pismeni oblik provjeravanja znanja u kojem student mora pokazati da zna: definirati osnovne pojmove i zakonitosti recepcije prava prisutne pravnoj teoriji. Ispit se sastoji iz kraćih pitanja (multiple choice; dopuna tvrdnji; kraći odgovori itd.) i jednog pitanja koji zahtjeva odgovor u formi kraćeg eseja.**
- **Samostalni istraživački rad predstavlja kraću analizu određenog primjera recepcije prava na području Jugoistočne Evrope. Istraživački rad podrazumijeva istraživanje relevantne literature i pravnih izvora, a rezultira vlastitim zaključcima o predmetu i problemu analize.**
- **Završni ispit je pismeni oblik provjere znanja o obrađenim pitanjima i primjerima recepcije prava na području Jugoistočne Evrope, sa posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu i zemlje bivše Jugoslavije. Student treba da pokaže vještinu teorijske analize procesa recepcije prava na konkretnim primjerima. Ispit se sastoji iz kraćih pitanja (multiple choice; dopuna tvrdnji; kraći odgovori itd.) i jednog pitanja koji zahtjeva analizu određenog problema i odgovor u formi kraćeg eseja.**

U oblikovanju konačne ocjene uzimaju se u obzir utvrđeni elementi praćenja i provjeravanja rada studenata. Utvrđeni elementi praćenja u odnosu na ocjenu vezuje se za sljedeću distribuciju bodova: Prvi parcijalni test: od 0 do 30 bodova; Samostalni istraživački rad: od 0 - 20 bodova; Završni ispit - od 0 do 50 bodova. Konačna ocjena formira se na osnovu evaluacije svih oblika studentskog rada – zbrajanjem bodova ostvarenih tokom semestra.

Završni ispit polaže se u redovnom, popravnom i septembarskom ispitnom roku u skladu sa propisima o visokom obrazovanju. Konačan uspjeh studenta nakon svih predviđenih oblika provjere znanja vrednuje se i ocjenjuje u skladu sa čl. 62. ZVO, i to: a) 10 (A) - nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - 85-94 bodova; c) 8 (C) - 75-84 bodova; d) 7 (D) - nosi 65-74 bodova; e) 6 (E) - nosi 55-64 bodova; f) 5 (F, FX) - manje od 55 bodova. U indeks se unose prolazne ocjene. Ocjena 6 (E) je najniža prolazna ocjena

KONTAKT INFORMACIJE

Kontakt informacije	Mail adresa	Kabinet	Termin konsultacija
Prof. dr. Mehmed Bečić (Biografija)	m.becic@pfsa.unsa.ba	140	Utorak, 10.15 – 12.00 i 15.00 – 17.00 Na zahtjev studenata i studetica nastavnik će organizirati i dodatni/posebni termin kabinetskih konsultacija u dogovoru sa kandidatom/kandidatkinjom
Tahir Herenda	t.herenda@pfsa.unsa.ba		